

สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑-๓)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ความสำคัญรายสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระที่สามารถจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในศาสนพิธี ศาสนกรรม ทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนหลักการปฏิบัติสมาธิภาวนาและธรรมสาธยาย อันจะเป็นประโยชน์ในงานสังคมพิธีหรือพิธีกรรม จัดว่าเป็นรายสาระที่ทำให้ผู้เรียนมีความริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานฝึกรอบมตนเองทั้งกาย วาจาและใจ ให้เกิดความอดทน สามารถพัฒนาตนให้เป็นประโยชน์แก่บุคคล สังคมและประเทศชาติ

ศาสนปฏิบัติ จึงเป็นหลักศาสนพิธีทางพระพุทธศาสนาที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในการทำงานร่วมกันเป็นหลักศาสนธรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดความสามัคคี ความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทรต่อผู้ร่วมงานเสมือนพี่และน้อง ตลอดจนเป็นรายสาระที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างมีกฎ ระเบียบ และขั้นตอน

ธรรมชาติหรือลักษณะเฉพาะของสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเข้ากับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่างๆ ไว้ ดังนี้

พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม) คือแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาการนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเองและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ประกอบด้วยการศึกษา ภาคสมาธิภาวนา ภาคธรรมสาธยาย และภาคพิธีกรรม เป็นการรวบรวมหลักการและวิธีการทั้ง ๓ ภาคมาอยู่ในรายสาระเดียวกัน เพื่อที่จะทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและปฏิบัติ นอกจากนี้ศาสนปฏิบัติยังได้เน้นการฝึกปฏิบัติทั้ง ๓ ภาค ให้เกิดรูปธรรมที่ชัดเจนแก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นการสวดมนต์ เจริญวิปัสสนากรรมฐาน นั่งและเดินจงกรม ตลอดจนพิธีกรรม ศาสนธรรมทางพระพุทธศาสนา

ดังนั้น **สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ**นี้ จึงมีลักษณะเฉพาะที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับศาสนพิธีทางพระพุทธศาสนา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีงามสามารถปฏิบัติตามหลักธรรม สาธยายธรรม ปฏิบัติพิธีกรรม และบำรุงรักษาศาสนสมบัติ จนกระทั่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

วิสัยทัศน์สาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ

นักเรียนจะเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมตามจุดหมายของหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรม ศาสนธรรม พิธีกรรมอันหลากหลายตามวิถีทางของชาวพุทธสามารถถ่ายทอดความคิดและแนวปฏิบัติไปยังสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนใช้หลักศาสนาธรรม ศาสนพิธีเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อและการดำรงชีวิต

พันธกิจสาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ

หลักสูตรสาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัตินี้ เป็นการศึกษาที่มุ่งให้พระภิกษุสามเณรพัฒนาตนเอง ฝึกอบรมตนเองให้มีความอดทน มีความสามัคคี มีความริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน เพื่อให้รู้จักปฏิบัติตนในฐานะเป็นศาสนทายาทที่ดี และนำความรู้จากการศึกษาไปพัฒนาศาสนา พัฒนาศาสนพิธี ศาสนธรรม ทางพระพุทธศาสนาและสังคม โดยมุ่งปลูกฝังให้พระภิกษุสามเณรมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

๑. มุ่งให้นักเรียนรู้และเข้าใจในหลักการปฏิบัติสมาธิภาวนา ธรรมสาธยาย และพิธีกรรม
๒. มุ่งให้นักเรียนพัฒนาตนให้เป็นประโยชน์แก่บุคคล สังคม และประเทศชาติ
๓. มุ่งให้นักเรียนรู้จักปรับปรุงบำรุงรักษาศาสนสมบัติทางพระพุทธศาสนา
๔. มุ่งให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตนในฐานะเป็นศาสนทายาทที่ดี
๕. มุ่งให้นักเรียนรู้จักใช้สัมมาสมาธิแก้ปัญหาสังคม

เป้าหมายหรือความคาดหวังของสาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ

การจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัตินี้ เป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีความคาดหวังว่า เมื่อนักเรียนเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้ว นักเรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อสาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ

๑. สามารถใช้หลักศาสนาธรรม ศาสนพิธี แสวงหาความรู้ในการประพฤติปฏิบัติในสำหรับดำเนินชีวิตแห่งความเป็นสมณสาธูป
๒. ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น
๓. เข้าใจความหมายและแนวปฏิบัติอันหลากหลายของศาสนาธรรม และศาสนพิธีทางพระพุทธศาสนา
๔. สามารถถ่ายทอดความคิดและแนวปฏิบัติไปสู่สังคมไทยได้อย่างสร้างสรรค์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ

๑. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ วิธีการนั่งสมาธิ และการเดินจงกรม
๒. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในธรรมสาธยาย ศาสนพิธีตามที่กำหนด
๓. นักเรียนสามารถเป็นตัวอย่างและสอนผู้อื่นให้ปฏิบัติตามได้
๔. นักเรียนสามารถพัฒนาตนจากการศึกษาและปฏิบัติได้
๕. นักเรียนสามารถพัฒนาตนให้เป็นประโยชน์แก่บุคคลและสังคมได้
๖. นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธา ที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

คุณภาพผู้เรียน

สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ให้นักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ต้องศึกษาตั้งแต่ระดับ ๒ ถึง ระดับ ๓ มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ศึกษาภาคสมาธิภาวนา ภาควิธีกรรม และภาคพิธีกรรม มีความรู้ มีทักษะ และ กระบวนการด้านศาสนปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนา

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ (ระดับ ๒) นักเรียนจะมีคุณภาพ ดังนี้

- มีความรู้ความเข้าใจหลักการปฏิบัติสมาธิภาวนา ธรรมสาธยาย และพิธีกรรม
- นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจวิธีการทำสมาธิและจงกรม
- นักเรียนมีความสามารถในการทำจิตเป็นสมาธิ
- นักเรียนมีความรู้และเข้าใจในการบำรุงรักษาศาสนสมบัติได้อย่างถูกต้อง
- นักเรียนมีความสามารถในการทำตนเป็นตัวอย่างและสอนผู้อื่นให้ปฏิบัติตามได้
- นักเรียนมีจิตสำนึกในการใช้หลักศาสนธรรม และศาสนพิธี เพื่อส่งเสริมความสามัคคีความสงบสุขใน สังคมและสามารถนำหลักศาสนธรรม ศาสนพิธี ไปใช้ในการแก้ปัญหาสังคมตลอดถึงปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อความพ้นทุกข์

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธา ที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๑	๗. สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญาด้วยอานาปนสติ หรือตามแนวทางของพระพุทธ ศาสนาที่กำหนด	❖ สวดมนต์แปลและแผ่เมตตา - วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจิตและ เจริญปัญญา การฝึกบริหารจิตและเจริญปัญญา ตามหลักสติปัฏฐานนันทานาปนสติ - นำวิธีการบริหารจิตและเจริญปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวัน
ม. ๒	๑๐. สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญาด้วยอานาปนสติ หรือตามแนวทางของพระพุทธ ศาสนา	❖ สวดมนต์แปลและแผ่เมตตา - รู้และเข้าใจวิธีการปฏิบัติและประโยชน์ของการ บริหารจิตและเจริญปัญญา
ม. ๓	๙. สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิตและ เจริญปัญญาด้วยอานาปนสติหรือ ตามแนวทางของพระพุทธศาสนา	❖ สวดมนต์แปลและแผ่เมตตา - รู้และเข้าใจวิธีการปฏิบัติและประโยชน์ของการ บริหารจิตและเจริญปัญญา - ฝึกการบริหารจิตและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏ ฐานนันทานาปนสติ - นำวิธีการบริหารจิตและเจริญปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๑	๑. บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ	- การบำเพ็ญประโยชน์ และการบำรุงรักษาวัด
	๒. อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ	- วิถีชีวิตของพระภิกษุ - บทบาทของพระภิกษุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น การแสดงธรรม ปาฐกถาธรรม การประพฤติตนให้เป็นแบบอย่าง - การเข้าพบพระภิกษุ - การแสดงความเคารพ การประนมมือ การไหว้ การกราบ การเคารพพระรัตนตรัย การฟังเจริญพระพุทธมนต์ การฟังสวดพระอภิธรรม การฟังพระธรรมเทศนา
	๓. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆ ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	- ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อเพื่อนตามหลักพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ
	๔. จัดพิธีกรรม และปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมได้ถูกต้อง	- การจัดโต๊ะหมู่บูชา แบบ หมู่ ๔ หมู่ ๕ หมู่ ๗ หมู่ ๙ - การจตุรปูเทียน การจัดเครื่องประกอบโต๊ะหมู่บูชา - คำอาราธนาต่างๆ
	๕. อธิบายประวัติ ความสำคัญ และปฏิบัติตนในวันสำคัญทางศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง	- ประวัติและความสำคัญของวันธรรมสวนะวันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเทโวโรหนะ - ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ
ม.๒	๑. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆ ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	- การเป็นลูกที่ดี ตามหลักทิศเบื้องหน้าในทิศ ๖
	๒. มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด	- การต้อนรับ (ปฏิสันถาร) - มรรยาทของผู้เป็นแขก - ฝึกปฏิบัติระเบียบพิธี ปฏิบัติต่อพระภิกษุ การยืน การให้ที่นั่ง การเดินสวน การสนทนา การรับสิ่งของ - การแต่งกายไปวัด การแต่งกายไปงานมงคล งานอวมงคล
	๓. วิเคราะห์คุณค่าของศาสนพิธี และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง	- การทำบุญตักบาตร - การถวายภัตตาหารสิ่งของที่ควรถวายและสิ่งของ ต้องห้ามสำหรับพระภิกษุ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๒		<ul style="list-style-type: none"> - การถวายสังฆทาน เครื่องสังฆทาน - การถวายผ้าอาบน้ำฝน - การจัดเครื่องไทยธรรม เครื่องไทยทาน - การกรวดน้ำ - การทอดกฐิน การทอดผ้าป่า
	๔. อธิบายคำสอนที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนาและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> - หลักธรรมเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องในวันมาฆบูชาวันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา - วันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ - ระเบียบพิธีและการปฏิบัติตนในวันธรรมสวนะ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเทโวโรหณะ
	๕. อธิบายความแตกต่างของศาสนาพิธีพิธีกรรมตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน	<ul style="list-style-type: none"> - ศาสนพิธี/พิธีกรรม แนวปฏิบัติของศาสนาอื่นๆ
ม.๓	๑. วิเคราะห์หน้าที่และบทบาทของสาวก และปฏิบัติตนต่อสาวก ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> - หน้าที่ของพระภิกษุในการปฏิบัติ ตามหลักพระศาสนาปฏิบัติ และจริยวัตรอย่างเหมาะสม - การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุในงาน ศาสนพิธีที่บ้าน การสนทนา การแต่งกาย มรรยาทการพูดกับพระภิกษุตามฐานะ
	๒. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆ ตามหลักศาสนาตามที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> - การเป็นศิษย์ที่ดี ตามหลักทศเปื้องขวา ในทศ ๖ ของพระพุทธศาสนา
	๓. ปฏิบัติหน้าที่ของศาสนิกชนที่ดี	<ul style="list-style-type: none"> - การปฏิบัติหน้าที่ชาวพุทธตามพุทธปณิธาน ๔ ในมหาปรินิพพานสูตร
	๔. ปฏิบัติตนในศาสนาพิธีพิธีกรรมได้ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> - พิธีทำบุญ งานมงคล งานอวมงคล - การนิมนต์พระภิกษุ การเตรียมที่ตั้งพระพุทธรูปและเครื่องบูชา การวางด้ายสายสิญจน์ การปลุกเสกอาสนะ การเตรียมเครื่องรับรอง การจุดธูปเทียน - ข้อปฏิบัติในวันเสด็จพระ การถวายข้าวพระพุทธรูป การถวายไทยธรรม การกรวดน้ำ
	๕. อธิบายประวัติวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ประวัติวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย <ul style="list-style-type: none"> - วันวิสาขบูชา (วันสำคัญสากล) - วันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ - หลักปฏิบัติตน: การฟังพระธรรมเทศนา การแต่งกายในการประกอบศาสนพิธีที่วัด การงดเว้นอบายมุข - การประพฤติปฏิบัติในวันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๓		
	๖. แสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือ แสดงตนเป็นศาสนิกชนของ ศาสนาที่ตนนับถือ	❖ การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ <ul style="list-style-type: none"> - ขึ้นเตรียมการ - ขึ้นพิธีการ
	๗. นำเสนอแนวทางในการดำรงรักษา ศาสนาที่ตนนับถือ	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบของพระพุทธศาสนา นำไปปฏิบัติและเผยแผ่ตามโอกาส - การศึกษาการรวมตัวขององค์กรชาวพุทธ - การปลูกจิตสำนึกในด้านการบำรุงรักษาวัดและพุทธ สถานให้เกิดประโยชน์

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
ตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑
สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓)

สาระ	ชั้น	ชื่อสาระ	รหัสสาระ	หน่วยกิต	จำนวนชั่วโมง			ภาคเรียน
					สัปดาห์	ภาคเรียน	ปี	
พื้นฐาน	ม.๑	ศาสนปฏิบัติ	ส ๒๑๑๐๖	๐.๕	๑	๒๐	๔๐	ภาคเรียนที่ ๑
	ม.๑	ศาสนปฏิบัติ	ส ๒๑๑๐๘	๐.๕	๑	๒๐	๔๐	ภาคเรียนที่ ๒
	ม.๒	ศาสนปฏิบัติ	ส ๒๒๑๐๖	๐.๕	๑	๒๐	๔๐	ภาคเรียนที่ ๑
	ม.๒	ศาสนปฏิบัติ	ส ๒๒๑๐๘	๐.๕	๑	๒๐	๔๐	ภาคเรียนที่ ๒
	ม.๓	ศาสนปฏิบัติ	ส ๒๓๑๐๖	๐.๕	๑	๒๐	๔๐	ภาคเรียนที่ ๑
	ม.๓	ศาสนปฏิบัติ	ส ๒๓๑๐๘	๐.๕	๑	๒๐	๔๐	ภาคเรียนที่ ๒

คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้
รหัสสาระ ส ๒๑๑๐๖ สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา ๑ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๐.๕ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑

ศึกษาความสำคัญของการบำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของพระพุทธศาสนา การบำรุงรักษาวัด การดำเนินชีวิตของพระภิกษุ บทบาทของพระภิกษุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น การแสดงธรรม ปาฐกถาธรรม การประพุดิตนเป็นแบบอย่าง การเข้าพบพระภิกษุ การแสดงความเคารพ การประนมมือ การไหว้ การกราบ การเคารพพระรัตนตรัย การฟังเจริญพระพุทธมนต์ การฟังสวดพระอภิธรรม การฟังพระธรรมเทศนา

โดยใช้กระบวนการสอนแบบพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตระหนักและเห็นคุณค่าของการบำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถาน ปฏิบัติตนเหมาะสมต่อสาวกที่เป็นแบบอย่างทางพระพุทธศาสนา และจริยวัตรของสาวกที่เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัย และค่านิยมที่เหมาะสมตามสมณสาธูป

รหัสตัวชี้วัด รวม ๒ ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๑ ม.๑/๒

คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้

รหัสสาระ ส ๒๑๑๐๘ สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา ๑ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๐.๕ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒

ศึกษาความสำคัญของการสวดมนต์แปล การแผ่เมตตา การฝึกบริหารจิต และการเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐานอานาปานสติ การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆ การจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบ หมู่ ๔ หมู่ ๕ หมู่ ๗ หมู่ ๙ การจุดธูปเทียน การจัดเครื่องประกอบโต๊ะหมู่บูชา การกล่าวคำอาราธนา วิเคราะห์ประวัติและความสำคัญของวันธรรมวาระ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเทโวโรหณะ ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะ และเทศกาลสำคัญ

โดยใช้กระบวนการสอนแบบพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตระหนักและเห็นคุณค่าของการสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคล ปฏิบัติตนในศาสนพิธีและพิธีกรรม ประวัติความสำคัญ และปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัยและค่านิยมที่เหมาะสมตามสมณสาธูป

รหัสตัวชี้วัด รวม ๔ ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๑/๗

มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๓ ม.๑/๔ ม.๑/๕

คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้

รหัสสาระ ส ๒๒๑๐๖ สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา ๑ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๐.๕ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ภาคเรียนที่ ๑

ศึกษาความสำคัญของการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อบุคคล การเป็นลูกที่ดีตามหลักทศปึงหน้าในทศ ๖ มรรยาทของศาสนิกชนที่ดี การต้อนรับปฏิสันถาร มรรยาทของผู้เป็นแขก การฝึกปฏิบัติระเบียบพิธี การปฏิบัติต่อพระภิกษุ การยืน การให้ที่นั่ง การเดินสวน การสนทนา การรับสิ่งของ การแต่งกายไปวัด การแต่งกายไปงานมงคลงานอวมงคล วิเคราะห์คุณค่าของศาสนพิธี การทำบุญตักบาตร การถวายภัตตาหารสิ่งของที่ควรถวายและสิ่งของต้องห้ามสำหรับพระภิกษุ การถวายสังฆทาน เครื่องสังฆทาน การถวายผ้าอาบนํ้าฝน การจัดเครื่องไทยธรรม เครื่องไทยทาน การกรวดน้ำ การทอดกฐิน และการทอดผ้าป่า

โดยใช้กระบวนการสอนแบบพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตระหนักและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อบุคคล มีมรรยาทความเป็นศาสนิกชนที่ดี และคุณค่าของศาสนพิธีที่ปฏิบัติ นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัยและค่านิยมที่เหมาะสมตามสมณสาธูป

รหัสตัวชี้วัด รวม ๓ ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๑ ม.๒/๒ ม.๒/๓

คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้

รหัสสาระ ส ๒๒๑๐๘ สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา ๑ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๐.๕ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ภาคเรียนที่ ๒

ศึกษาความสำคัญของการสวดมนต์แปล การแผ่เมตตา การฝึกบริหารจิต และการเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐานอานาปานสติ หลักธรรมเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ ระเบียบพิธีและการปฏิบัติตนในวันธรรมสวนะ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเทโวโรหณะ ศาสนพิธี พิธีกรรม และแนวปฏิบัติของศาสนาอื่นๆ

โดยใช้กระบวนการสอนแบบพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตระหนักและเห็นคุณค่าการสวดมนต์แปล แผ่เมตตา ฝึกบริหารจิต และเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐานอานาปานสติ วันสำคัญทางศาสนา พิธีกรรม และแนวปฏิบัติของศาสนา นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัยและค่านิยมที่เหมาะสมตามสมณสาธูป

รหัสตัวชี้วัด รวม ๓ ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๒/๑๐

มาตรฐาน ส.๑.๒ ม.๒/๔ ม.๒/๕

คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้

รหัสสาระ ส ๒๓๑๐๖ สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา ๑ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๐.๕ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑

ศึกษาความสำคัญของหน้าที่พระภิกษุในการปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยและจริยวัตรอย่างเหมาะสมการปฏิบัติตนต่อพระภิกษุในงานศาสนพิธี การสนทนา การแต่งกาย มรรยาทการพูดกับพระภิกษุตามฐานะ การเป็นศิษย์ที่ดี ตามหลักทศเปื้องขวาในทิศ ๖ ของพระพุทธศาสนา การปฏิบัติหน้าที่ชาวพุทธตามพุทธปณิธาน ๔ ในมหาปริณิพพานสูตร พิธีทำบุญ งานมงคล งานอวมงคล การนิมนต์พระภิกษุ การเตรียมที่ตั้งพระพุทธรูปและเครื่องบูชา การวางด้ายสายสิญจน์ การปลาดอาสนะ การเตรียมเครื่องรับรอง การจุดธูปเทียน ข้อปฏิบัติในวันเลี้ยงพระ การถวายข้าวพระพุทธรูป การถวายไทยธรรม และการกรวดน้ำ

โดยใช้กระบวนการสอนแบบพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตระหนักและเห็นคุณค่าของการหน้าที่และบทบาทของสาวก ปฏิบัติตนต่อสาวก ปฏิบัติตนเหมาะสมต่อบุคคล ปฏิบัติหน้าที่ของศาสนิกชน และปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัยและค่านิยมที่เหมาะสมสมณสาธูป

รหัสตัวชี้วัด รวม ๔ ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๑ ม.๓/๒ ม.๓/๓ ม.๓/๔

คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้

รหัสสาระ ส ๒๓๑๐๘ สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา ๑ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๐.๕ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๒

ศึกษาความสำคัญของสวดมนต์แปล การแผ่เมตตา การฝึกบริหารจิต และการเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐานอานาปานสติ ประวัติวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย หลักปฏิบัติตน การฟังพระธรรมเทศนา การแต่งกายในการประกอบศาสนพิธีที่วัด การงดเว้นอบายมุข การประพฤติปฏิบัติในวันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ การศึกษาเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบของพระพุทธศาสนานำไปปฏิบัติและเผยแพร่ตามโอกาส การศึกษาการรวมตัวขององค์กรชาวพุทธ การปลูกจิตสำนึกในด้านการบำรุงรักษาวัดและพุทธสถานในเกิดประโยชน์

โดยใช้กระบวนการสอนแบบพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตระหนักและเห็นคุณค่าการสวดมนต์แปล แผ่เมตตา ฝึกบริหารจิต และเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐานอานาปานสติ ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม วันสำคัญทางศาสนา แสดงตนเป็นพุทธมามกะ แสดงตนเป็นศาสนิกชน และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัยและค่านิยมที่เหมาะสมสมณสาธูป

รหัสตัวชี้วัด รวม ๕ ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๓/๙

มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๔ ม.๓/๕ ม.๓/๖ ม.๓/๗

แบบวิเคราะห์คำอธิบายรายละเอียดการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓)
สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ระดับ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธา ที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๑/๗ สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหาร จิตและเจริญปัญญาด้วยอา นาปานสติ หรือตามแนวทาง ของพระพุทธศาสนาที่ กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> - สวดมนต์แปล และแผ่เมตตา - วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของ การบริหารจิตและเจริญ ปัญญา การฝึกบริหารจิต และเจริญปัญญาตามหลักส ติปัฏฐานเน้นอานาปานสติ - นำวิธีการบริหารจิตและ เจริญปัญญาไปใช้ในชีวิ ประจำวัน 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปุจฉา วิสัชนา (กระบวนการถาม-ตอบ) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิด วิเคราะห์ และสรุป) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสน สถานของพระพุทธศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> - การบำเพ็ญประโยชน์ และ การบำรุงรักษาวัด 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปุจฉา วิสัชนา (กระบวนการถาม-ตอบ) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิด วิเคราะห์ และสรุป) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อ เป็นแบบอย่างในการ ประพฤติปฏิบัติและปฏิบัติ ตนอย่างเหมาะสมต่อสาวก ของพระพุทธศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> - วิถีชีวิตของพระภิกษุ - บทบาทของพระภิกษุในการ เผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น การแสดงธรรม ปาฐกถา ธรรม การประพฤติตนให้ เป็นแบบอย่าง - การเข้าพบพระภิกษุ - การแสดงความเคารพ การประนมมือ การไหว้ การกราบ การเคารพ พระรัตนตรัย การฟังเจริญ 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปุจฉา วิสัชนา (กระบวนการถาม-ตอบ) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิด วิเคราะห์ และสรุป) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ - การตัดสินใจ - การแก้ปัญหา

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
	พระพุทธรูป การฟังสวด พระอภิธรรม การฟังพระ ธรรมเทศนา		
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๓ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อ บุคคลต่างๆ ตามหลักพระ พุทธศาสนาตามที่กำหนด	- ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อ เพื่อนตามหลักพระพุทธ ศาสนา	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปฐกฐา วิสัชนา (กระบวนการถาม-ตอบ) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิด วิเคราะห์ และสรุป)	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิจัย - การตัดสินใจ - การแก้ปัญหา
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๔ จัดพิธีกรรม และปฏิบัติตนใน ศาสนพิธี พิธีกรรมได้ถูกต้อง	- การจัดโต๊ะหมู่บูชา แบบ หมู่ ๔ หมู่ ๕ หมู่ ๗ หมู่ ๘ - การจัดรูปเทียน การจัด เครื่องประกอบโต๊ะหมู่บูชา - คำอาราธนาต่างๆ	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปฐกฐา วิสัชนา (กระบวนการถาม-ตอบ) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิด วิเคราะห์ และสรุป)	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิจัย - การตัดสินใจ - การแก้ปัญหา
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๕ อธิบายประวัติ ความสำคัญ และปฏิบัติตนในวันสำคัญ ทางพระพุทธศาสนาตามที่ กำหนดได้ถูกต้อง	- ประวัติและความสำคัญของ วันธรรมสวนะ วันเข้า พรรษา วันออกพรรษา วันเทโวโรหณะ - ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรม สวนะและเทศกาลสำคัญ	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบโยนิโสมนสิการ (กระบวนการสร้างศรัทธา และวิธีคิดให้กับผู้เรียน) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิด วิเคราะห์ และสรุป)	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

แบบวิเคราะห์คำอธิบายรายละเอียดการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓)
สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ระดับ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธา ที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๑/๑๐ สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทางของพระพุทธศาสนาที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> - สวดมนต์แปล และแผ่เมตตา - รู้และเข้าใจวิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจิตและเจริญปัญญา - ฝึกการบริหารจิตและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐานเน้นอานาปานสติ - นำวิธีการบริหารจิตและเจริญปัญญา ไปใช้ในชีวิตประจำวัน 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปฐชา วิสัชชา (กระบวนการถาม-ตอบ) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิดวิเคราะห์ และสรุป) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๑ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆ ตามหลักพระพุทธศาสนาตามที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> ❖ การเป็นลูกที่ดีตามหลักทศเบื่องหน้าในทศ ๖ 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปฐชา วิสัชชา (กระบวนการถาม-ตอบ) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิดวิเคราะห์ และสรุป) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๒ มีมรรยาทของความเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี ตามที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> - การต้อนรับ (ปฏิสันถาร) - มรรยาทของผู้เป็นแขก - ฝึกปฏิบัติระเบียบพิธี ปฏิบัติต่อพระภิกษุ การยืน การให้ที่นั่ง การเดินสวน การสนทนา การรับสิ่งของ - การแต่งกายไปวัด การแต่งกายไปงานมงคลงานอวมงคล 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปฐชา วิสัชชา (กระบวนการถาม-ตอบ) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิดวิเคราะห์ และสรุป) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิจัย - การตัดสินใจ - การแก้ปัญหา
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๓ วิเคราะห์คุณค่าของศาสนพิธี	<ul style="list-style-type: none"> - การทำบุญตักบาตร - การถวายภัตตาหารสังฆทาน 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปฐชา วิสัชชา 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> ควรถวายและสิ่งของต้องห้ามสำหรับพระภิกษุ การถวายสังฆทาน เครื่องสังฆทาน การถวายผ้าอาบน้ำฝน การจัดเครื่องไทยธรรม เครื่องไทยทาน การกรวดน้ำ การทอดกฐิน การทอดผ้าป่า 	(กระบวนการถาม-ตอบ) <ul style="list-style-type: none"> แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิด วิเคราะห์ และสรุป) 	<ul style="list-style-type: none"> ใฝ่เรียนรู้ คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๔ อธิบายคำสอนที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> หลักธรรมเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องเนื่องในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ ระเบียบพิธีและการปฏิบัติตนในวันธรรมสวนะ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเทโวโรหณะ 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี แบบปฐมา วิสัชชา (กระบวนการถาม-ตอบ) แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิด วิเคราะห์ และสรุป) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน ใฝ่เรียนรู้ คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๕ อธิบายความแตกต่างของศาสนพิธีพิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ศาสนพิธี/พิธีกรรม แนวปฏิบัติของศาสนาอื่นๆ 	กระบวนการสอนพุทธวิธี <ul style="list-style-type: none"> แบบโยนิโสมนสิการ (กระบวนการสร้างศรัทธาและวิจิตให้กับผู้เรียน) แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิด วิเคราะห์ และสรุป) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน ใฝ่เรียนรู้ การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

แบบวิเคราะห์คำอธิบายรายละเอียดการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓)
สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ระดับ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธา ที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๓/๙ สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทางของพระพุทธศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> - สวดมนต์แปล และแผ่เมตตา - รู้และเข้าใจวิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจิตและเจริญปัญญา - ฝึกการบริหารจิตและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐานเน้นอานาปานสติ - นำวิธีการบริหารจิตและเจริญปัญญาไปใช้ในชีวิตรประจำวัน 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปุจฉา วิสัชนา (กระบวนการถาม-ตอบ) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิดวิเคราะห์ และสรุป) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๑ วิเคราะห์หน้าที่และบทบาทของสาวกและปฏิบัติตนต่อสาวก ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> - หน้าที่ของพระภิกษุในการปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยและจริยวัตรอย่างเหมาะสม - การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุในงานศาสนพิธีที่บ้าน การสนทนา การแต่งกาย มรรยาทการพูดกับพระภิกษุตามฐานะ 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปุจฉา วิสัชนา (กระบวนการถาม-ตอบ) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิดวิเคราะห์ และสรุป) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๒ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆ ตามหลักพระพุทธศาสนา ตามที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> - การเป็นศิษย์ที่ดีตามหลักทศเปื้องขวา ในทศ ๖ ของพระพุทธศาสนา 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปุจฉา วิสัชนา (กระบวนการถาม-ตอบ) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิดวิเคราะห์ และสรุป) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิจัย - การตัดสินใจ - การแก้ปัญหา
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๓ ปฏิบัติหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนที่ดี	<ul style="list-style-type: none"> - การปฏิบัติหน้าที่ชาวพุทธตามพุทธปณิธาน ๔ ในมหาปริณิพพานสูตร 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปุจฉา วิสัชนา (กระบวนการถาม-ตอบ) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิดวิเคราะห์ และสรุป) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิจัย

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
		การเขียน, การถาม, การคิด วิเคราะห์ และสรุป)	- การตัดสินใจ - การแก้ปัญหา
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๔ ปฏิบัติตนในศาสนพิธีพิธีกรรมได้ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> - พิธีทำบุญ งานมงคล งานอวมงคล - การนิมนต์พระภิกษุ การเตรียมที่ตั้งพระพุทธรูปและเครื่องบูชา การวางด้ายสายสิญจน์ การปลุกอาสนะ การเตรียมเครื่องรับรอง การจุดธูปเทียน - ข้อปฏิบัติในวันเลี้ยงพระ การถวายข้าวพระพุทธรูป การถวายไทยธรรม การกรวดน้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปฐมนิเทศ (กระบวนการถาม-ตอบ) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิดวิเคราะห์ และสรุป) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ - การตัดสินใจ - การแก้ปัญหา
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๕ อธิบายประวัติวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> - ประวัติวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย <ul style="list-style-type: none"> ◆ วันวิสาขบูชา (วันสำคัญสากล) ◆ วันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ - ลักษณะปฏิบัติตน : การฟังพระธรรมเทศนา การแต่งกายในการประกอบ ศาสนพิธีที่วัด การงดเว้นอบายมุข - การประพฤติปฏิบัติในวันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบโยนิโสมนสิการ (กระบวนการสร้างศรัทธาและวิจิตต์ให้กับผู้เรียน) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิดวิเคราะห์ และสรุป) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๖ แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นพุทธศาสนิกชนของพระพุทธศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> - การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ <ul style="list-style-type: none"> ◆ ขั้นตอนเตรียมการ ◆ ขั้นตอนพิธีการ 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบโยนิโสมนสิการ (กระบวนการสร้างศรัทธาและวิจิตต์ให้กับผู้เรียน) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิดวิเคราะห์ และสรุป) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๗ นำเสนอแนวทางในการธำรงรักษาพระพุทธศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบของพระพุทธศาสนานำไปปฏิบัติและเผยแพร่ตามโอกาส <ul style="list-style-type: none"> ◆ การศึกษาการรวมตัว 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบโยนิโสมนสิการ (กระบวนการสร้างศรัทธาและวิจิตต์ให้กับผู้เรียน) - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิด 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
	ขององค์กรชาวพุทธ ♦ การปลูกจิตสำนึกใน ด้านการบำรุงรักษาวัดและ พุทธสถานให้เกิดประโยชน์	วิเคราะห์ และสรุป)	

หน่วยการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ๖ หน่วยการเรียนรู้ ๖ ตัวชี้วัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ลำดับที่	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้
๑	ส ๑.๑ ม.๑/๗	สวดมนต์แปล และแผ่เมตตา
๒	ส ๑.๒ ม.๑/๑	การบำเพ็ญประโยชน์และบำรุงรักษาวัด
๓	ส ๑.๒ ม.๑/๒	การปฏิบัติตนต่อพระสงฆ์
๔	ส ๑.๒ ม.๑/๓	การปฏิบัติตนต่อเพื่อน
๕	ส ๑.๒ ม.๑/๔	การปฏิบัติตนในศาสนพิธี
๖	ส ๑.๒ ม.๑/๕	วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
รวม ๖ หน่วยการเรียนรู้ ๖ ตัวชี้วัด		

หน่วยการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ๖ หน่วยการเรียนรู้ ๖ ตัวชี้วัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ลำดับที่	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้
๑	ส ๑.๑ ม.๒/๑๐	สวดมนต์แปล และแผ่เมตตา
๒	ส ๑.๒ ม.๒/๑	การปฏิบัติตนเหมาะสมต่อบุคคล
๓	ส ๑.๒ ม.๒/๒	มารยาทพุทธศาสนิกชน
๔	ส ๑.๒ ม.๒/๓	คุณค่าศาสนพิธี
๕	ส ๑.๒ ม.๒/๔	วันสำคัญและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
๖	ส ๑.๒ ม.๒/๕	ศาสนพิธี พิธีกรรม
รวม ๖ หน่วยการเรียนรู้ ๖ ตัวชี้วัด		

หน่วยการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ๘ หน่วยการเรียนรู้ ๘ ตัวชี้วัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ลำดับที่	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้
๑	ส ๑.๑ ม.๓/๙	สวดมนต์แปล และแผ่เมตตา
๒	ส ๑.๒ ม.๓/๑	หน้าที่และบทบาทของสาวก
๓	ส ๑.๒ ม.๓/๒	การปฏิบัติตนเหมาะสมต่อบุคคล
๔	ส ๑.๒ ม.๓/๓	การปฏิบัติหน้าที่ของศาสนิกชน
๕	ส ๑.๒ ม.๓/๔	การปฏิบัติในศาสนพิธี
๖	ส ๑.๒ ม.๓/๕	วันสำคัญทางศาสนา
๗	ส ๑.๒ ม.๓/๖	การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ
๘	ส ๑.๒ ม.๓/๗	การดำรงพระพุทธศาสนา
รวม ๘ หน่วยการเรียนรู้ ๘ ตัวชี้วัด		

โครงสร้างสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑-๓) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๔๐ ชั่วโมง ๑.๐ หน่วยกิต
(ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	การบำเพ็ญประโยชน์ และบำรุงรักษาวัด	ส ๒.๑ ม.๑/๑	การบำเพ็ญประโยชน์และการ บำรุงรักษาวัด	๖	๓๐
๒	การปฏิบัติตนต่อพระ สงฆ์	ส ๒.๑ ม.๑/๒	จริยวัตรของสาวกที่เป็นแบบ อย่างในการประพฤติปฏิบัติ การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อ สาวกของพระพุทธศาสนา	๑๔	๗๐
รวมภาคเรียนที่ ๑				๒๐	๑๐๐

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	สวดมนต์แปล และ แผ่เมตตา	ส ๑.๑ ม.๑/๗	- การสวดมนต์แปล แผ่เมตตา - การบริหารจัดการและเจริญ ปัญญาด้วยอานาปานสติ	๖	๓๐
๒	การปฏิบัติตนต่อเพื่อน	ส ๒.๑ ม.๑/๓	การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ต่อบุคคลตามหลักพระพุทธ ศาสนา	๔	๑๐
๓	การปฏิบัติตนในศาสน พิธี	ส ๒.๑ ม.๑/๔	- การจัดพิธีกรรม - การปฏิบัติตนในศาสนพิธี และพิธีกรรม	๔	๒๐
๔	วันสำคัญทางพระพุทธ ศาสนา	ส ๒.๑ ม.๑/๕	- ประวัติ และความสำคัญวัน สำคัญทางพระพุทธศาสนา - การปฏิบัติตนในวันสำคัญ ทางพระพุทธศาสนา	๖	๔๐
รวมภาคเรียนที่ ๒				๒๐	๑๐๐

โครงสร้างสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑-๓) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๔๐ ชั่วโมง ๑.๐ หน่วยกิต
(ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ภาคเรียนที่ ๑

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	การปฏิบัติตนเหมาะสม ต่อบุคคล	ส ๑.๒ ม.๒/๑	การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อ บุคคลตามหลักพระพุทธศาสนา	๔	๒๐
๒	มารยาทพุทธศาสนิกชน	ส ๑.๒ ม.๒/๒	มารยาทความเป็นพุทธศาสนิก ชน	๘	๔๐
๓	คุณค่าศาสนพิธี	ส ๑.๒ ม.๒/๓	วิเคราะห์คุณค่าของศาสนพิธี และการปฏิบัติตน	๘	๔๐
รวมภาคเรียนที่ ๑				๒๐	๑๐๐

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ภาคเรียนที่ ๒

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	สวดมนต์แปล และ แผ่เมตตา	ส ๑.๑ ม.๑/๑๐	- การสวดมนต์แปล แผ่เมตตา - การบริหารจัดการและเจริญ ปัญญาด้วยอานาปานสติ	๖	๓๐
๒	วันสำคัญและหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนา	ส ๑.๒ ม.๒/๔	- คำสั่งสอนวันสำคัญทาง ศาสนา - การปฏิบัติตนในวันสำคัญ ทางศาสนา	๑๐	๕๐
๓	ศาสนพิธี พิธีกรรม	ส ๑.๒ ม.๒/๕	ความแตกต่างของศาสนพิธี และพิธีกรรม	๔	๒๐
รวมภาคเรียนที่ ๒				๒๐	๑๐๐

โครงสร้างสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑-๓) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เวลา ๔๐ ชั่วโมง ๑.๐ หน่วยกิต
(ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	หน้าที่และบทบาทของ สาวก	ส ๑.๒ ม.๓/๑	- การวิเคราะห์หน้าที่และบทบาทของสาวก - การปฏิบัติตนต่อสาวก	๘	๔๐
๒	การปฏิบัติตนเหมาะสม ต่อบุคคล	ส ๑.๒ ม.๓/๒	การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลตามหลักพระพุทธศาสนา	๔	๒๐
๓	การปฏิบัติหน้าที่ของ ศาสนิกชน	ส ๑.๒ ม.๓/๓	การปฏิบัติหน้าที่ของพุทธศาสนิกชน	๔	๒๐
๔	การปฏิบัติในศาสนพิธี	ส ๑.๒ ม.๓/๔	การปฏิบัติตนในศาสนพิธี และพิธีกรรม	๔	๒๐
รวมภาคเรียนที่ ๑				๒๐	๑๐๐

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๒

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	สวดมนต์แปล และ แม่เมตตา	ส ๑.๑ ม.๓/๙	- การสวดมนต์แปล แม่เมตตา - การบริหารจัดการและเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ	๔	๒๐
๒	วันสำคัญทางศาสนา	ส ๑.๒ ม.๓/๕	- ประวัติวันสำคัญทางศาสนา - การปฏิบัติตนในวันสำคัญทางศาสนา	๑๐	๔๐
๓	การแสดงตนเป็นพุทธ มามกะ	ส ๑.๒ ม.๓/๖	- การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ - การแสดงตนเป็นพุทธศาสนิกชนของพระพุทธศาสนา	๔	๒๐
๔	การดำรงพระพุทธ ศาสนา	ส ๑.๒ ม.๓/๗	การดำรงรักษาพระพุทธศาสนา	๒	๒๐
รวมภาคเรียนที่ ๒				๒๐	๑๐๐

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๗ สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยอานาปสนติหรือตามแนวทางของพระพุทธศาสนาที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาความหมาย คุณค่า ความสำคัญของการสวดมนต์ การแผ่เมตตาการฝึกบริหารจิตและเจริญปัญญาตามหลักอานาปสนติ	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายความหมายของการสวดมนต์ แผ่เมตตา - อธิบาย วิเคราะห์คุณค่า ความสำคัญและประโยชน์ของการสวดมนต์ และแผ่เมตตา - การเจริญปัญญาตามหลักอานาปสนติ - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานเรื่อง “ประโยชน์ของการสวดมนต์แผ่และแผ่เมตตา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ <p>ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่อง “การสวดมนต์ แผ่เมตตา” - ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับความหมาย ลำดับขั้นตอน ประโยชน์ของการสวดมนต์ และแผ่เมตตา <p>ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “ประโยชน์ของการสวดมนต์แผ่และแผ่ เมตตา” <p>ขั้นประยุกต์ (การประเมิน)</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญของความหมาย ลำดับขั้นตอน ประโยชน์ของการสวดมนต์ และแผ่เมตตา การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 	สวดมนต์แผ่ และแผ่เมตตา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของพระพุทธศาสนา

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาการบำเพ็ญประโยชน์และการบำรุงรักษาวัด ศาสนสถาน การปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาการบำเพ็ญประโยชน์ การบำรุงรักษาวัด ศาสนสถาน - อธิบาย วิเคราะห์การปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานเรื่อง “การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบธรรมสาธกัจฉา ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นสถานการณ์เกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์ การบำรุงรักษาวัด ศาสนสถาน การปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อพระพุทธศาสนา” - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์ การบำรุงรักษาวัด ศาสนสถาน การปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญ ประเด็น การบำเพ็ญประโยชน์ การบำรุงรักษาวัด ศาสนสถาน การปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา - การนำเสนอความคิดเห็นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 	การบำเพ็ญประโยชน์ และการบำรุงรักษา วัด

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของพระพุทธศาสนา

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาวิถีชีวิตของพระภิกษุ บทบาทของพระภิกษุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมกับพระสงฆ์	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษา อธิบายบทบาทของพระภิกษุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น <ul style="list-style-type: none"> : การแสดงธรรม : การปาฐกถาธรรม : การประพฤติตนเป็นแบบอย่าง ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่อง “หน้าที่และบทบาทของพระภิกษุ” - ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของ ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญของหน้าที่และบทบาทของพระภิกษุ หน้าที่และบทบาทของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระภิกษุและการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อพระสงฆ์ - การนำไปฝึกปฏิบัติและใช้ในชีวิตประจำวัน 	การปฏิบัติตนต่อพระสงฆ์

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของพระพุทธศาสนา

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาวิถีชีวิตของพระภิกษุ บทบาทของพระภิกษุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมกับพระสงฆ์	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมกับพระสงฆ์ เช่น <ul style="list-style-type: none"> : การเข้าพบพระภิกษุ : การแสดงความเคารพ : การประนมมือ การไหว้ : การกราบ : การฟังเจริญพระพุทธมนต์ : การฟังสวดอธิธรรม ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานเรื่อง “การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อพระสงฆ์” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่อง “หน้าที่และบทบาทของพระภิกษุ” - ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อพระสงฆ์ ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “การปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อพระสงฆ์” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญของหน้าที่และบทบาทของพระภิกษุ หน้าที่ของพระสงฆ์และการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อพระสงฆ์ - การนำไปฝึกปฏิบัติและใช้ในชีวิตประจำวัน 	(ต่อ) การปฏิบัติตนต่อพระสงฆ์

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๓ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆ ตามหลักพระพุทธศาสนาตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อเพื่อนตามหลักพระพุทธศาสนา การจัดโต๊ะหมู่บูชา แบบหมู่ ๔ หมู่ ๕ หมู่ ๗ และหมู่ ๙ การจัดรูปเทียน การจัดเครื่องประกอบโต๊ะหมู่บูชา	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อเพื่อนตามหลักพระพุทธศาสนา - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานเรื่อง “การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อเพื่อนตามหลักพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่อง “การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อเพื่อน” ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อเพื่อนตามหลักพระพุทธศาสนา” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญของการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อเพื่อนตามหลักพระพุทธศาสนา - การนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน 	การปฏิบัติต่อเพื่อน

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๔ จัดพิธีกรรม และปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อเพื่อนตามหลักพระพุทธศาสนา การจัดโต๊ะหมู่บูชา แบบหมู่ ๔ หมู่ ๕ หมู่ ๗ และหมู่ ๙ การจัดรูปเขียนการจัดเครื่องประกอบโต๊ะหมู่บูชา	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษา อธิบาย ฝึกปฏิบัติการจัดโต๊ะหมู่บูชา แบบหมู่ ๔, ๕, ๗ และ ๙ ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> สังเกตและบันทึกการจัดโต๊ะหมู่บูชา การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> สังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> แบบประเมินการจัดโต๊ะหมู่บูชา เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม เกณฑ์ประเมินการทำงานเป็นกลุ่ม 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับการจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบต่างๆ ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๖ กลุ่มๆ ละ ๕ รูป ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดโต๊ะหมู่แบบต่างๆ ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาสาธิตการจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบต่างๆ ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> นักเรียนและครูร่วมกันสังเกตการณ์ นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญ วิธีการในการจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบต่างๆ พร้อมทั้งการจัดรูปเขียนการจัดเครื่องประกอบโต๊ะหมู่ การนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน 	การปฏิบัติตนในศาสนพิธี

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๕ อธิบายประวัติ ความสำคัญ และปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญต่างๆ หลักธรรมที่เกี่ยวข้องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันธรรมสวนะและเทศกาลต่างๆ ของไทย	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา - อธิบายวันธรรมสวนะ/เทศกาลสำคัญต่างๆ - อธิบาย วิเคราะห์หลักธรรมที่เกี่ยวข้องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา - อธิบาย วิเคราะห์หลักธรรมที่เกี่ยวข้องในวันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ทำใบงาน เรื่อง “วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นเรื่องเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา/วันธรรมสวนะ/เทศกาลสำคัญต่างๆ - ครูตั้งประเด็นปัญหาเกี่ยวกับหลักธรรมที่เกี่ยวข้องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา/วันธรรมสวนะ/เทศกาลสำคัญในสังคมไทย ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา” เน้นการวิเคราะห์หลักธรรมที่เกี่ยวข้องในวันดังกล่าวข้างต้น ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ร่วมกันอภิปรายถึงหลักธรรมที่เกี่ยวข้องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา/วันธรรมสวนะ/เทศกาลสำคัญในสังคมไทย - การนำหลักธรรมดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 	วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๕ อธิบายประวัติ ความสำคัญ และปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันธรรมสวนะ และเทศกาลสำคัญต่างๆ หลักธรรมที่เกี่ยวข้องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันธรรมสวนะและเทศกาลต่างๆ ของไทย	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายระเบียบพิธี พิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การเวียนเทียน - อธิบายการปฏิบัติตนในวันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญต่างๆ ของไทย - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ทำใบงาน เรื่อง “ระเบียบพิธีในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นเรื่องเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา/วันธรรมสวนะ/เทศกาลสำคัญต่างๆ - ครูตั้งประเด็นปัญหาเกี่ยวกับระเบียบพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา/วันธรรมสวนะ/เทศกาลสำคัญในสังคมไทย ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “ระเบียบพิธีในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา” เน้นการวิเคราะห์ระเบียบการปฏิบัติตนในวันสำคัญทางกล่าว ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ร่วมกันอภิปรายถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ระเบียบพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญของไทย - การนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 	(ต่อ) วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๒/๑๐ สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยอานาปนสติหรือตามแนวทางของพระพุทธศาสนาที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาสวดมนต์แปล การแผ่เมตตา รู้เข้าใจในวิธีปฏิบัติ และประโยชน์ของการบริหารจิตและเจริญปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายความหมายของการสวดมนต์ แผ่เมตตา - อธิบาย วิเคราะห์คุณค่า ความสำคัญและประโยชน์ของการสวดมนต์ และแผ่เมตตา - การเจริญปัญญาตามหลักอานาปนสติ - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานเรื่อง “ประโยชน์ของการสวดมนต์แปลและแผ่เมตตา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่อง “การสวดมนต์ แผ่เมตตา” - ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับความหมาย ลำดับขั้นตอน ประโยชน์ของการสวดมนต์ และแผ่เมตตา ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “ประโยชน์ของการสวดมนต์แปลและแผ่เมตตา” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญของความหมาย ลำดับขั้นตอน ประโยชน์ของการสวดมนต์ และแผ่เมตตา - การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 	สวดมนต์แปล และแผ่เมตตา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๒/๑ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆ ตามหลักพระพุทธศาสนาตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาการเป็นลูกที่ดีตามหลักทศเบื้องต้นในทศ ๖	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาการเป็นลูกที่ดีตามหลักทศเบื้องต้นในทศ ๖ ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> ใบงานเรื่อง “การเป็นลูกที่ดีตามหลักทศเบื้องต้นในทศ ๖” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> ครูเกริ่นนำเรื่อง “ทศ ๖” ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับความหมาย การปฏิบัติเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ ๖ ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “การเป็นลูกที่ดีตามหลักทศเบื้องต้นในทศ ๖” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญของความหมายการปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ ๖ การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 	การปฏิบัติตนเหมาะสมต่อบุคคล

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๒/๒ มีมรรยาทของความเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี ตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาหน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาหน้าที่ชาวพุทธ ศึกษามารยาทชาวพุทธ เช่น <ul style="list-style-type: none"> : การต้อนรับ (ปฏิสันถาร) : มารยาทของผู้เป็นแขก : ฝึกปฏิบัติระเบียบพิธีปฏิบัติ <p>ต่อ</p> <p>ให้</p> <p>ที่นั้ง การเดินสวน การรับสิ่งของ</p> <p>: การแต่งกายไปวัด การแต่งกาย</p> <p>ไปงานมงคล/อวมงคล</p> <ul style="list-style-type: none"> ใบความรู้ ใบงาน 	<p>วิธีการวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน <p>การตรวจผลงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง “หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ” <p>เครื่องมือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน <p>เกณฑ์ประเมิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	<p>❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ</p> <p>ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่และมารยาทชาวพุทธ <p>ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน “หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน <p>ขั้นประยุกต์ (การประเมิน)</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่างๆ 	มารยาท พุทธศาสนิกชน

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๒/๓ วิเคราะห์คุณค่าของศาสนพิธี และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาความหมายของศาสนพิธี การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมกับพระภิกษุ การฝึกปฏิบัติในระเบียบพิธีต่างๆ การแต่งกายไปวัด การแต่งกายไปในงานมงคล และงานอวมงคล	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายความหมายของศาสนพิธี - อธิบายการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในกรณี เช่น <ul style="list-style-type: none"> : การทำบุญตักบาตร : การถวายภัตตาหาร : การถวายสิ่งของที่ควร และ <ul style="list-style-type: none"> : ไม่ควรแก่พระภิกษุ : การยืม การให้ที่นั่ง : การเดินสวน การ สนทนา <ul style="list-style-type: none"> - อธิบาย วิเคราะห์การแต่งกายไปวัด การแต่งกายไปงานมงคล/อวมงคล - ใบความรู้ ใบงาน 	<p>วิธีการวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน <p>การตรวจผลงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานเรื่อง “แบบรายงานการเข้าร่วมพิธีกรรมในศาสนพิธี” <p>เครื่องมือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน <p>เกณฑ์ประเมิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	<p>❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ</p> <p>ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่อง “ศาสนพิธีในทางพระพุทธศาสนา” - ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับความหมาย ประเภทของศาสนพิธีในทางพระพุทธศาสนา <p>ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “แบบรายงานการเข้าร่วมพิธีกรรมในศาสนพิธี” <p>ขั้นประยุกต์ (การประเมิน)</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญของความหมาย ประเภทของศาสนพิธีในทางพระพุทธศาสนา 	คุณค่าศาสนพิธี

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๒/๔ อธิบายคำสอนที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หลักธรรมเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องในวัน สำคัญทางพระพุทธศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายความหมาย สาระสำคัญ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ทำใบงาน เรื่อง “วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นเรื่องเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา - ครูตั้งประเด็นปัญหาเกี่ยวกับคุณค่า ความสำคัญของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา” เน้นการวิเคราะห์คุณค่า ความสำคัญ ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ร่วมกันอภิปรายถึงคุณค่า ความสำคัญและแนวทางการนำมาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 	วันสำคัญและหลัก ธรรมทางพระพุทธ ศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และอํารงรักษาพระพุทธรูปศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	ม.๒/๔ อธิบายคำสอนที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง
-------------------------	--

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หลักธรรมเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องในวัน สำคัญทางพระพุทธศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายความหมาย สาระสำคัญของวันธรรมสวนะ - ศึกษา อธิบายหลักธรรมที่เกี่ยวข้องในวันธรรมสวนะ - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ทำใบงาน เรื่อง “วันธรรมสวนะ” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นเรื่องเกี่ยวกับวันธรรมสวนะ - ครูตั้งประเด็นปัญหาเกี่ยวกับคุณค่า ความสำคัญ หลักธรรมที่เกี่ยวข้องในวันธรรมสวนะ ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “ธรรมสวนะ” โดยเน้นการวิเคราะห์คุณค่า ความสำคัญ ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาวันธรรมสวนะ ร่วมกันอภิปรายถึงคุณค่า ความสำคัญและแนวทางการนำมาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 	(ต่อ) วันสำคัญและหลัก ธรรมทางพระพุทธ ศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๒/๔ อธิบายคำสอนที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาหลักธรรมเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา - ศึกษา อธิบายหลักธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ทำใบงาน เรื่อง “หลักธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นเรื่องเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา - ครูตั้งประเด็นปัญหาเกี่ยวกับคุณค่า ความสำคัญ หลักธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “หลักธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา” โดยเน้นการวิเคราะห์คุณค่า ความสำคัญ การนำไปใช้ ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ร่วมกันอภิปรายถึงคุณค่า ความสำคัญ และแนวทางการนำมาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 	(ต่อ) วันสำคัญและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๒/๕ อธิบายความแตกต่างของศาสนพิธีพิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาศาสนพิธี พิธีกรรม แนวปฏิบัติของพระพุทธศาสนา และศาสนาอื่นๆ	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายระเบียบพิธี พิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา - อธิบายการปฏิบัติตนในวันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญต่างๆ ของไทย - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ทำใบงาน เรื่อง “ระเบียบพิธีในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นเรื่องเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา/วันธรรมสวนะ/เทศกาลสำคัญต่างๆ - ครูตั้งประเด็นปัญหาเกี่ยวกับระเบียบพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา/วันธรรมสวนะ/เทศกาลสำคัญในสังคมไทย ขั้นฝึก ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “ระเบียบพิธีในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา” เน้นการวิเคราะห์ระเบียบการปฏิบัติตนในวันสำคัญทางกล่าว ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ร่วมกันอภิปรายถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ระเบียบพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญของไทย - การนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 	ศาสนพิธี พิธีกรรม

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๓/๙ สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยอานาปสนติหรือตามแนวทางของพระพุทธศาสนาที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาความหมาย คุณค่า ความสำคัญของการสวดมนต์ การแผ่เมตตา การฝึกบริหารจิตและเจริญปัญญาตามหลักอานาปสนติ	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายความหมายของการสวดมนต์ แผ่เมตตา - อธิบาย วิเคราะห์คุณค่า ความสำคัญและประโยชน์ของการสวดมนต์ และแผ่เมตตา - การเจริญปัญญาตามหลักอานาปสนติ - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานเรื่อง “ประโยชน์ของการสวดมนต์แผ่และแผ่เมตตา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่อง “การสวดมนต์ แผ่เมตตา” - ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับความหมาย ลำดับขั้นตอน ประโยชน์ของการสวดมนต์ และแผ่เมตตา ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “ประโยชน์ของการสวดมนต์แผ่และแผ่เมตตา” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญของความหมาย ลำดับขั้นตอน ประโยชน์ของการสวดมนต์ และแผ่เมตตา - การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 	สวดมนต์แผ่ และแผ่เมตตา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๓/๑ วิเคราะห์หน้าที่และบทบาทของสาวกและปฏิบัติตนต่อสาวก ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาหน้าที่ของพระภิกษุในการปฏิบัติตามหลักพระศาสนปฏิบัติและจรรยาวัตรอย่างเหมาะสม การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุในงานศาสนพิธีที่บ้าน การสนทนา การแต่งกาย มารยาทการพูดกับพระภิกษุตามฐานะ	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษา อธิบายหน้าที่ของพระภิกษุตามหลักพระธรรมวินัย และจรรยาวัตร ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> ใบงานเรื่อง “หน้าที่ของพระสงฆ์ตามหลักพระธรรมวินัยและจรรยาวัตร” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> ครูเกริ่นนำเรื่อง “หน้าที่ของพระภิกษุ” ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักพระศาสนปฏิบัติ และจรรยาวัตรของพระภิกษุ ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “หน้าที่ของพระสงฆ์ตามหลักพระศาสนปฏิบัติและจรรยาวัตร” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญของหน้าที่และบทบาทของพระภิกษุ หน้าที่และบทบาทของพระภิกษุตามหลักพระศาสนปฏิบัติ และจรรยาวัตร การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อพระสงฆ์ การนำไปฝึกปฏิบัติและใช้ในชีวิตประจำวัน 	หน้าที่และบทบาทของสาวก

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๓/๑ วิเคราะห์หน้าที่และบทบาทของสาวกและปฏิบัติตนต่อสาวก ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาหน้าที่ของพระภิกษุในการปฏิบัติตามหลักพระศาสนาปฏิบัติและจริยาวัตรอย่างเหมาะสม การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุในงานศาสนพิธีที่บ้าน การสนทนา การแต่งกาย มารยาทการพูดกับพระภิกษุตามฐานะ	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษา อธิบายการปฏิบัติตนต่อพระภิกษุในงานศาสนพิธีที่บ้าน ศึกษาการแต่งกายการสนทนามารยาทการพูดกับพระภิกษุตามฐานะ ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> ใบงานเรื่อง “การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุในงานศาสนพิธีที่บ้าน” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> ครูเกริ่นนำเรื่อง “หน้าที่และมารยาทของชาวพุทธที่ดี” ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนต่อพระภิกษุในงานศาสนพิธีต่างๆ ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุในงานศาสนพิธีที่บ้าน” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญของหน้าที่และบทบาทของพระภิกษุ การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุในงานศาสนพิธีที่บ้าน การนำไปฝึกปฏิบัติและใช้ในชีวิตประจำวัน 	(ต่อ) หน้าที่และบทบาทของสาวก

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๓/๒ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆ ตามหลักพระพุทธศาสนา ตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาการเป็นศิษย์ที่ดีตามหลักทศ เบ็องขวาในทศ ๖ ของพระพุทธ ศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาการเป็นศิษย์ที่ดีตามหลัก ทศเบ็องขวาในทศ ๖ - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานเรื่อง “การเป็นศิษย์ที่ดี ตามหลักทศเบ็องขวาในทศ ๖” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่อง “ทศ ๖” - ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอน เกี่ยวกับความหมาย การปฏิบัติเป็นศิษย์ที่ดีตามหลัก ทศ ๖ ในทางพระพุทธศาสนา ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “การเป็นศิษย์ที่ดีตามหลัก ทศเบ็องขวาในทศ ๖” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญของความ หมาย การปฏิบัติตนเป็นศิษย์ที่ดีตามหลักทศ ๖ - การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม 	การปฏิบัติตนเหมาะ สมแก่บุคคล

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๓/๓ ปฏิบัติหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนที่ดี

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาหน้าที่ชาวพุทธตามพุทธปณิธาน ๔ ในมหาปริณิพพานสูตร	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาหน้าที่ชาวพุทธหลักพุทธปณิธาน ๔ ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง “หน้าที่ชาวพุทธตัวหลักพุทธปณิธาน ๔” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่และมารยาทชาวพุทธ ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> ครูให้นักเรียนทำใบงาน “หน้าที่ชาวพุทธตัวหลักพุทธปณิธาน ๔” ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ชาวพุทธตัวหลักพุทธปณิธาน ๔ และมารยาทชาวพุทธด้านต่างๆ การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่างๆ 	การปฏิบัติหน้าที่ของศาสนิกชน

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๓/๔ ปฏิบัติตนในศาสนพิธีพิธีกรรมได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาการปฏิบัติตนในศาสนพิธีทำบุญ งานมงคล งานอวมงคล การนิมนต์พระภิกษุ การเตรียมตั้งพระพุทธรูป และเครื่องบูชา การวางด้ายสายสิญจน์ การปลุกเสกอาสนะ การเตรียมเครื่องรับรอง การจุดธูปเทียนข้อปฏิบัติในวันเลี้ยงพระ การถวายข้าวพระพุทธ การถวายไทยธรรม และการกรวดน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายความหมายของศาสนพิธี - ศึกษาพิธีทำบุญในงานมงคล/อวมงคล - ศึกษาการนิมนต์พระภิกษุ - ศึกษาข้อปฏิบัติในวันเลี้ยงพระ - ใ้บความรู้ ใ้บงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใ้บงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใ้บงานเรื่อง “ศาสนพิธีทางพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใ้บงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใ้บงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่อง “ศาสนพิธีในทางพระพุทธศาสนา” - ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในศาสนพิธีทางพระพุทธศาสนา ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใ้บงาน เรื่อง “ศาสนพิธีทางพระพุทธศาสนา” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใ้บงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญของความหมาย ประเภทของศาสนพิธี การปฏิบัติตนในศาสนพิธีในทางพระพุทธศาสนา 	การปฏิบัติในศาสนพิธี

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๓/๕ อธิบายประวัติวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาประวัติวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันธรรมสวนะ และเทศกาลสำคัญต่างๆ หลักปฏิบัติตนในการพึงพระธรรมเทศนา การแต่งกายเข้าวัด การประพฤติปฏิบัติในวันธรรมสวนะ และเทศกาลสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายประวัติความเป็นมาของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา - ศึกษา วิเคราะห์หลักการปฏิบัติตนในพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ทำใบงาน เรื่อง “วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นเรื่องเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา/วันธรรมสวนะ/เทศกาลสำคัญต่างๆ - ครูตั้งประเด็นปัญหาเกี่ยวกับคุณค่า ความสำคัญของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การปฏิบัติตนในพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา” เน้นการวิเคราะห์คุณค่า ความสำคัญ ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ร่วมกันอภิปรายถึงคุณค่า ความสำคัญ การประพฤติปฏิบัติตนในการเข้าร่วมพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา และแนวทางการนำมาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 	วันสำคัญทางศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๓/๖ แสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็นพุทธศาสนิกชนของพระพุทธศาสนา

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาพิธีกรรมการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ในขั้นเตรียม และขั้นพิธีการตามลำดับ	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาความหมายของการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ - อธิบาย วิเคราะห์ขั้นตอนของการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ - ใ้บความรู้ ใ้บงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใ้บงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใ้บงานเรื่อง “การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใ้บงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใ้บงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่อง “ศาสนพิธีในทางพระพุทธศาสนา” - ครูใ้ให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับความหมาย ขั้นตอนของการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูใ้ให้นักเรียนทำใ้บงาน เรื่อง “การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใ้บงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญของความหมาย ประเภทของศาสนพิธีในทางพระพุทธศาสนา และการเข้าร่วมพิธีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ 	การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๓/๗ นำเสนอแนวทางในการธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบของพระพุทธศาสนา การนำไปปฏิบัติและเผยแผ่ การศึกษาการรวมตัวขององค์กรชาวพุทธ การปลุกจิตสำนึกในด้านการบำรุงรักษาวัดและพุทธสถานให้เกิดประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาองค์ประกอบของพระพุทธศาสนา - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานเรื่อง “องค์ประกอบของพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่อง “พระพุทธศาสนา” - ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับองค์ประกอบและหลักการของพระพุทธศาสนา ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “องค์ประกอบของพระพุทธศาสนา” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญขององค์ประกอบของพระพุทธศาสนา การปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา - การนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 	การธำรงพระพุทธศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๓/๗ นำเสนอแนวทางในการธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/เวลา
ศึกษาเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบของพระพุทธศาสนา การนำไปปฏิบัติและเผยแพร่ การศึกษาการรวมตัวขององค์กรชาวพุทธ การปลุกจิตสำนึกในด้านการบำรุงรักษาวัดและพุทธสถานให้เกิดประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบาย วิเคราะห์การนำหลักการของพระพุทธศาสนาไปประพฤติปฏิบัติและเผยแพร่ - ศึกษาการปลุกจิตสำนึกในการบำรุงรักษาวัดและพุทธสถาน - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีการวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานเรื่อง “การปลุกจิตสำนึกในการบำรุงรักษาวัดและพุทธสถาน” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่อง “พระพุทธศาสนา” - ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับองค์ประกอบและหลักการของพระพุทธศาสนา การปลุกจิตสำนึกในการบำรุงรักษา ปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “การปลุกจิตสำนึกในการบำรุงรักษาวัดและพุทธสถาน” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญขององค์ประกอบและหลักการของพระพุทธศาสนา การปลุกจิตสำนึกในการบำรุงรักษา ปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา 	(ต่อ) การธำรงพระพุทธศาสนา

การวัดและประเมินผลสาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ประเด็นการประเมิน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ (๖ ตัวชี้วัด)	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ ๔	ระดับ ๓	ระดับ ๒	ระดับ ๑
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๑/๗ สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญ ปัญญาด้วยอานาปานสติหรือตามแนวทาง ของพระพุทธศาสนาที่กำหนด	นักเรียนสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทาง ของพระพุทธศาสนา ที่กำหนดได้ถูกต้อง และสมบูรณ์	นักเรียนสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทาง ของพระพุทธศาสนา ที่กำหนดได้ถูกต้อง แต่ไม่สมบูรณ์	นักเรียนสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทาง ของพระพุทธศาสนา ที่กำหนดได้บางส่วน และไม่สมบูรณ์	นักเรียนสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทาง ของพระพุทธศาสนา ที่กำหนดได้น้อยและ ไม่สมบูรณ์
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของพระ พุทธศาสนา	นักเรียนบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อศาสน สถานของพระพุทธ ศาสนาได้ถูกต้อง และครบถ้วน	นักเรียนบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อศาสน สถานของพระพุทธ ศาสนาได้ถูกต้องแต่ ไม่ครบถ้วน	นักเรียนบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อศาสน สถานของพระพุทธ ศาสนาได้บางส่วน และไม่ครบถ้วน	นักเรียนบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อศาสน สถานของพระพุทธ ศาสนาได้น้อยและ ไม่ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๒ อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบ อย่างในการประพฤติปฏิบัติและปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อสาวกของพระพุทธ ศาสนา	นักเรียนอธิบายจริย วัตรของสาวกเพื่อ เป็นแบบอย่างใน การประพฤติปฏิบัติ และปฏิบัติตนได้ถูก ต้องและครบถ้วน	นักเรียนอธิบายจริย วัตรของสาวกเพื่อ เป็นแบบอย่างใน การประพฤติปฏิบัติ และปฏิบัติตนได้ถูก ต้องแต่ไม่ครบถ้วน	นักเรียนอธิบายจริย วัตรของสาวกเพื่อ เป็นแบบอย่างใน การประพฤติปฏิบัติ และปฏิบัติตนได้บาง ส่วนและไม่ครบถ้วน	นักเรียนอธิบายจริย วัตรของสาวกเพื่อ เป็นแบบอย่างใน การประพฤติปฏิบัติ และปฏิบัติตนได้ น้อยและไม่ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๓ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆ ตามหลักพระพุทธศาสนาตามที่กำหนด	นักเรียนปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อ บุคคลต่างๆ ตาม หลักพระพุทธ ศาสนาตามที่กำหนด ได้ถูกต้องและ ครบถ้วน	นักเรียนปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อ บุคคลต่างๆ ตาม หลักพระพุทธ ศาสนาตามที่กำหนด ได้ถูกต้องแต่ไม่ ครบถ้วน	นักเรียนปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อ บุคคลต่างๆ ตาม หลักพระพุทธ ศาสนาตามที่กำหนด ได้บางส่วนและไม่ ครบถ้วน	นักเรียนปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อ บุคคลต่างๆ ตาม หลักพระพุทธ ศาสนาตามที่กำหนด ได้น้อยและไม่ ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๔ จัดพิธีกรรม และปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธี กรรมได้ถูกต้อง	นักเรียนจัดพิธีกรรม และปฏิบัติตนใน ศาสนพิธี พิธีกรรม ได้ถูกต้องและ สมบูรณ์	นักเรียนจัดพิธีกรรม และปฏิบัติตนใน ศาสนพิธี พิธีกรรม ได้ถูกต้องแต่ไม่ สมบูรณ์	นักเรียนจัดพิธีกรรม และปฏิบัติตนใน ศาสนพิธี พิธีกรรม ได้บางส่วนและไม่ สมบูรณ์	นักเรียนจัดพิธีกรรม และปฏิบัติตนใน ศาสนพิธี พิธีกรรม ได้น้อยและไม่ สมบูรณ์
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๕ อธิบายประวัติ ความสำคัญ และปฏิบัติตน ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาตามที่ กำหนดได้ถูกต้อง	นักเรียนอธิบาย ประวัติ ความสำคัญ และปฏิบัติตนในวัน สำคัญทางพระพุทธ ศาสนาตามที่กำหนด ได้ถูกต้องและ ครบถ้วน	นักเรียนอธิบาย ประวัติ ความสำคัญ และปฏิบัติตนในวัน สำคัญทางพระพุทธ ศาสนาตามที่กำหนด ได้ถูกต้องแต่ไม่ ครบถ้วน	นักเรียนอธิบาย ประวัติ ความสำคัญ และปฏิบัติตนในวัน สำคัญทางพระพุทธ ศาสนาตามที่กำหนด ได้บางส่วนและไม่ ครบถ้วน	นักเรียนอธิบาย ประวัติ ความสำคัญ และปฏิบัติตนในวัน สำคัญทางพระพุทธ ศาสนาตามที่กำหนด ได้น้อยและไม่ ครบถ้วน

การวัดและประเมินผลสาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ประเด็นการประเมิน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ (๖ ตัวชี้วัด)	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ ๔	ระดับ ๓	ระดับ ๒	ระดับ ๑
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๑/๑๐ สวดมนต์แผ่เมตตาบริหารจัดการและเจริญ ปัญญาด้วยอานาปานสติหรือตามแนว ทางของพระพุทธศาสนาที่กำหนด	นักเรียนสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทาง ของพระพุทธศาสนา ที่กำหนดได้ถูกต้อง และสมบูรณ์	นักเรียนสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทาง ของพระพุทธศาสนา ที่กำหนดได้ถูกต้อง แต่ไม่สมบูรณ์	นักเรียนสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และ๗๐ จริยปัญญาด้วยอา นาปานสติ หรือตาม แนวทางของพระ พุทธศาสนาที่ กำหนดได้บางส่วน และไม่สมบูรณ์	นักเรียนสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทาง ของพระพุทธศาสนา ที่กำหนดได้น้อยและ ไม่สมบูรณ์
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๑ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆ ตามหลักพระพุทธศาสนาตามที่กำหนด	นักเรียนปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อ บุคคลต่างๆ ตาม หลักพระพุทธ ศาสนาตามที่กำหนด ได้ถูกต้องและ สมบูรณ์	นักเรียนปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อ บุคคลต่างๆ ตาม หลักพระพุทธ ศาสนาตามที่กำหนด ได้ถูกต้องแต่ไม่ สมบูรณ์	นักเรียนปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อ บุคคลต่างๆ ตาม หลักพระพุทธ ศาสนาตามที่กำหนด ได้บางส่วนและไม่ สมบูรณ์	นักเรียนปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อ บุคคลต่างๆ ตาม หลักพระพุทธ ศาสนาตามที่กำหนด ได้น้อยและไม่ สมบูรณ์
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๒ มีมรรยาทของความเป็นพุทธศาสนิกชน ที่ดี ตามที่กำหนด	นักเรียนมีมรรยาท ของความเป็นพุทธ ศาสนิกชนที่ดี	-	-	-
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๓ วิเคราะห์คุณค่าของศาสนพิธี และ ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง	นักเรียนวิเคราะห์ คุณค่าของศาสนพิธี และปฏิบัติตนได้ถูก ต้องและสมบูรณ์	นักเรียนวิเคราะห์ คุณค่าของศาสนพิธี และปฏิบัติตนได้ถูก ต้องแต่ไม่สมบูรณ์	นักเรียนวิเคราะห์ คุณค่าของศาสนพิธี และปฏิบัติตนได้บาง ส่วนและไม่สมบูรณ์	นักเรียนวิเคราะห์ คุณค่าของศาสนพิธี และปฏิบัติตนได้ น้อยและไม่สมบูรณ์
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๔ อธิบายคำสอนที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ วันสำคัญทางศาสนา และปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง	นักเรียนอธิบายคำ สอนที่เกี่ยวข้องกับ วันสำคัญทางศาสนา และปฏิบัติตนได้ถูก ต้องและสมบูรณ์	นักเรียนอธิบายคำ สอนที่เกี่ยวข้องกับ วันสำคัญทางศาสนา และปฏิบัติตนได้ถูก ต้องแต่ไม่สมบูรณ์	นักเรียนอธิบายคำ สอนที่เกี่ยวข้องกับ วันสำคัญทางศาสนา และปฏิบัติตนได้บาง ส่วนและไม่สมบูรณ์	นักเรียนอธิบายคำ สอนที่เกี่ยวข้องกับ วันสำคัญทางศาสนา และปฏิบัติตนได้ น้อยและไม่สมบูรณ์
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๕ อธิบายความแตกต่างของศาสนพิธีพิธี กรรม ตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน	นักเรียนอธิบาย ความแตกต่างของ ศาสนพิธีพิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติของ ศาสนาอื่นๆ เพื่อ นำไปสู่การยอมรับ และความเข้าใจซึ่ง กันและกันได้ถูกต้อง และครบถ้วน	นักเรียนอธิบาย ความแตกต่างของ ศาสนพิธีพิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติของ ศาสนาอื่นๆ เพื่อ นำไปสู่การยอมรับ และความเข้าใจซึ่ง กันและกันได้ถูกต้อง แต่ไม่ครบถ้วน	นักเรียนอธิบาย ความแตกต่างของ ศาสนพิธีพิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติของ ศาสนาอื่นๆ เพื่อ นำไปสู่การยอมรับ และความเข้าใจซึ่ง กันและกันได้บาง ส่วนและไม่ครบถ้วน	นักเรียนอธิบาย ความแตกต่างของ ศาสนพิธีพิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติของ ศาสนาอื่นๆ เพื่อ นำไปสู่การยอมรับ และความเข้าใจซึ่ง กันและกันได้น้อย และไม่ครบถ้วน

การวัดและประเมินผลสาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ประเด็นการประเมิน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ (๘ ตัวชี้วัด)	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ ๔	ระดับ ๓	ระดับ ๒	ระดับ ๑
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๓/๙ สวดมนต์แผ่เมตตาบริหารจิตและเจริญ ปัญญาด้วยอานาปานสติหรือตามแนว ทางของพระพุทธศาสนา	นักเรียนสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทาง ของพระพุทธศาสนา ที่กำหนดได้ถูกต้อง และสมบูรณ์	นักเรียนสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทาง ของพระพุทธศาสนา ที่กำหนดได้ถูกต้อง แต่ไม่สมบูรณ์	นักเรียนสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทาง ของพระพุทธศาสนา ที่กำหนดได้บางส่วน และไม่สมบูรณ์	นักเรียนสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทาง ของพระพุทธศาสนา ที่กำหนดได้น้อยและ ไม่สมบูรณ์
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๑ วิเคราะห์หน้าที่และบทบาทของสาวก และปฏิบัติตนต่อสาวก ตามที่กำหนดได้ ถูกต้อง	นักเรียนวิเคราะห์ หน้าที่และบทบาท ของสาวกและปฏิบัติ ตนต่อสาวก ตามที่ กำหนดได้ถูกต้อง และครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์ หน้าที่และบทบาท ของสาวกและปฏิบัติ ตนต่อสาวก ตามที่ กำหนดได้ถูกต้องแต่ ไม่สมบูรณ์	นักเรียนวิเคราะห์ หน้าที่และบทบาท ของสาวกและปฏิบัติ ตนต่อสาวก ตามที่ กำหนดได้บางส่วน และไม่ครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์ หน้าที่และบทบาท ของสาวกและปฏิบัติ ตนต่อสาวก ตามที่ กำหนดได้น้อยและ ไม่ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๒ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆ ตามหลักพระพุทธศาสนา ตามที่ กำหนด	นักเรียนปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อ บุคคลต่างๆ ตาม หลักพระพุทธ ศาสนาได้ถูกต้อง และสมบูรณ์	นักเรียนปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อ บุคคลต่างๆ ตาม หลักพระพุทธ ศาสนาได้ถูกต้อง แต่ไม่สมบูรณ์	นักเรียนปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อ บุคคลต่างๆ ตาม หลักพระพุทธ ศาสนาได้บางส่วน และไม่สมบูรณ์	นักเรียนปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อ บุคคลต่างๆ ตาม หลักพระพุทธ ศาสนาได้น้อยและ ไม่สมบูรณ์
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๓ ปฏิบัติหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนที่ดี	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ ของพุทธศาสนิก ชนที่ดีได้ถูกต้องและ ครบถ้วน	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ ของพุทธศาสนิก ชนที่ดีได้ถูกต้องแต่ ไม่ครบถ้วน	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ ของพุทธศาสนิก ชนที่ดีได้บางส่วน และไม่ครบถ้วน	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ ของพุทธศาสนิก ชนที่ดีได้น้อยและไม่ ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๔ ปฏิบัติตนในศาสนพิธีพิธีกรรมได้ถูกต้อง	นักเรียนปฏิบัติตนใน ศาสนพิธีพิธีกรรมได้ ถูกต้องและครบถ้วน	นักเรียนปฏิบัติตนใน ศาสนพิธีพิธีกรรมได้ ถูกต้องแต่ไม่สมบูรณ์	นักเรียนปฏิบัติตนใน ศาสนพิธีพิธีกรรมได้ บางส่วนและไม่ ครบถ้วน	นักเรียนปฏิบัติตนใน ศาสนพิธีพิธีกรรมได้ น้อยและไม่ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๕ อธิบายประวัติวันสำคัญทางศาสนาตาม ที่กำหนดและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง	นักเรียนอธิบาย ประวัติวันสำคัญทาง ศาสนาตามที่กำหนด และปฏิบัติตนได้ถูก ต้องและครบถ้วน	นักเรียนอธิบาย ประวัติวันสำคัญทาง ศาสนาตามที่กำหนด และปฏิบัติตนได้ถูก ต้องแต่ไม่ครบถ้วน	นักเรียนอธิบาย ประวัติวันสำคัญทาง ศาสนาตามที่กำหนด และปฏิบัติตนได้บาง ส่วนและไม่ครบถ้วน	นักเรียนอธิบาย ประวัติวันสำคัญทาง ศาสนาตามที่กำหนด และปฏิบัติตนได้ น้อยและไม่ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๖ แสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตน เป็นพุทธศาสนิกชนของพระพุทธ ศาสนา	นักเรียนแสดงตน เป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็น พุทธศาสนิกชนของ พระพุทธศาสนาได้ ถูกต้องและครบถ้วน	นักเรียนแสดงตน เป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็น พุทธศาสนิกชนของ พระพุทธศาสนาได้ ถูกต้องแต่ไม่ ครบถ้วน	นักเรียนแสดงตน เป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็น พุทธศาสนิกชนของ พระพุทธศาสนาได้ บางส่วนและไม่ ครบถ้วน	นักเรียนแสดงตน เป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็น พุทธศาสนิกชนของ พระพุทธศาสนาได้ ถูกน้อยและไม่ ครบถ้วน

ประเด็นการประเมิน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ (๘ ตัวชี้วัด)	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ ๔	ระดับ ๓	ระดับ ๒	ระดับ ๑
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๗ นำเสนอแนวทางในการธำรงรักษาพระ พุทธศาสนา	นักเรียนนำเสนอ แนวทางในการธำรง รักษาพระพุทธ ศาสนาได้ครบถ้วน และสมบูรณ์	นักเรียนนำเสนอ แนวทางในการธำรง รักษาพระพุทธ ศาสนาได้ครบถ้วน แต่ไม่สมบูรณ์	นักเรียนนำเสนอ แนวทางในการธำรง รักษาพระพุทธ ศาสนาได้บางส่วน และไม่สมบูรณ์	นักเรียนนำเสนอ แนวทางในการธำรง รักษาพระพุทธ ศาสนาได้น้อยและ ไม่สมบูรณ์